

portret
(nog)
niet
beschikbaar

NAAM: Jan Willem STRAATMAN (1825-1882)

PERSONALIA

geboren: 27 december 1825, te Den Haag

overleden: 4 december 1882, te Rijswijk

partner: gehuwd met Johanna Willemina Mouton (1828-1889), 26-5-1852, te Den Haag³

familie: Zij hadden als zoon Zeger Willem Straatman

OPLEIDING

proponent: 1849⁴

overig:

PORTRET:

LOOPBAAN als predikant en in sommige overige functies

AMBT/FUNCTIE	PLAATS/GEMEENTE/INSTELLING	DAG	MND	JAAR	TOT	DAG	MND	JAAR
predikant	Wormerveer (Noord)	23	dec	1849	-		sep	1850
predikant	Groningen	6	okt	1850	-	22	dec	1867

PUBLICATIES

BOEKEN

- Proeve hoe de moderne Theologie machtig is, om af te breken en onmachtig, om op te bouwen. Gegeven in het verhaal van het aftreden van de Heeren J.W.S. en C. Corver, als Predikanten der Doopsgezinde Gemeente te Groningen, in den herfst van 1867. Straatman, J.W. & Corver, C. / Utrecht / 1868
- [De gemeente van Rome, tijdens en onmiddellijk na het leven der apostelen : eene historische studie](#) Straatman, J.W. / Loman / 1878 [google books]
- [Broeders, ik bid u, gij hebt mij geen onrecht aangedaan : afscheidswoord naar aanleiding van Gal. 3: 12b, gesproken bij het neerleggen der evangeliebediening](#) Straatman, J.W. / 1ste en 2^e dr. / Van Giffen / 1867; 3^e dr. / L. van Giffen / 1868 [google books]
- [De ware levensbeschouwing : eene toespraak op den laatsten avond des jaars](#) Straatman, J.W. / Van Giffen / 1866 [google books]
- [De stichting des Christendoms door Jezus van Nazareth, in hare hoofdtrekken geschetst](#) Straatman, Jan Willem / Van Giffen / 1865 [google books]
- [Kennis en wetenschap : het begin, midden en einde van alle menschelijke ontwikkeling en volmaking : toespraak, gehouden den 11en september 1864, te Groningen](#) Straatman, J.W. / Van Giffen / 1864 [google books]
- [Tiental leerredenen](#) Straatman, J.W. / L. van Giffen / 1864 [google books]
- [Kritische studiën over den 1en Brief van Paulus aan de Korinthiërs : met een naschrift over de verklaring van I Kor. 9, vs. 1-3 door den Hoogl. J. J. Prins verdedigd in zijn geschrift: "De getuigenis van den apostel Paulus aangaande 's Heeren opstanding uit de dooden nader overwogen"](#) Straatman, J.W. & Prins, Jan Jacob / Van Giffen / 1863-1865 [google books]
- [Paulus, de apostel van Jezus Christus : zijn leven en werken, zijne leer en zijne persoonlijkheid : een historisch onderzoek](#) Straatman, J.W. / Loman / 1874 [google books]
- [De realiteit van 's Heeren opstanding uit de dooden en hare verdedigers : een kritisch onderzoek kritisch onderzocht](#) Straatman, J.W. / K. de Waard / 1862 [google books]
- Kritische studiën over I Cor. XI-XIV / Groningen / 1863 (SK 5584)

- [De nieuwere theologie op den kansel : bloemlezing uit de preeken van Dr C. Schwartz, opperhofprediker te Gotha](#) Schwarz, Carl Heinrich Wilhelm / Groningen / 1860 [google books]
- [Vooruitgang en armoede : toenemend gebrek bij klimmenden rijkdom, hoe te verklaren? hoe te genezen?](#) George, Henry / H.D. Tjeenk Willink 2^e druk (vertaling J.W. Straatman 1^e druk 1882) / 1893 [google books]
- [De godsdienst des twijfelaars](#) Schmidt auf Altenstadt, Carl August von (vert. door J.W. Straatman) / Brouwer / 1875 [google books]
- [De diamanten der familie Eustace ; eerste deel](#) Trollope, Anthony (vert. J.W. Straatman) / Van der Kamp / 1874 [google books]
- [De diamanten der familie Eustace ; tweede deel](#) Trollope, Anthony (vert. J.W. Straatman) / Van der Kamp / 1874 [google books]
- [De diamanten der familie Eustace ; derde deel](#) 1875 Trollope, Anthony (vert. J.W. Straatman) / Van der Kamp / 1874-1875 [google books]
- [Geschiedenis van het ontstaan en de ontwikkeling der Vereenigde Staten van Noord-Amerika](#) Bancroft, George / Funke / 1873 [google books]

ARTIKELEN

- [Beoordeling van J. Helder: Het geloof volgens Jezus, uit de synoptische evangeliën](#) / De Gids 3^e serie, IV (bibliografisch album, p. 385-395) / 1866 (SK 6511) [dbnl]
- [Individueel geluk en kerkelijk gezag als beginselen van moraal](#) / Vragen des Tijds II, p. 87-112 / 1879 (SK 6627) [delpher]
- [Het zedelijk beginsel van vrijheid en gelijkheid](#) / Vragen des Tijds I, p. 95-120 / 1880 (SK 6635)
- Het slot van den brief van Paulus aan de Romeinen / Theologisch Tijdschrift II / 1868 (SK 6543)
- Bijdragen tot de kritiek en exegese des Nieuwen Testaments; I Cor. 7, vs. 36, 37 / Theologisch Tijdschrift / VIII / 1874 (SK 6600)
- Nogmaals het Papias-fragment / Theologisch Tijdschrift X / 1876 (SK 6608)
- Bijdragen tot de kritiek en exegese des Nieuwen testaments; I Cor. 7 vs. 17-22 / Theologisch Tijdschrift XI / 1877 (SK 6613)
- Schetsen uit de kerkhistorie der Ite eeuw na Christus / Theologisch Tijdschrift XII, XIII en XIV / 1878, 1879. 1880 (SK 6619)
- Clemens en de oiktes Kaisaros oikias van den brief aan de Filippiërs / Theologisch Tijdschrift XV / 1881 (SK 6641)

OVERIGE BIJZONDERHEDEN

- Ds Straatman was aanhanger van het modernisme. Zijn positie in Groningen was als gevolg van zijn radicale standpunten onhoudbaar geworden.
- Samen met collega Cornelis Corver kwam hij in 1867 met het voorstel om avondmaal, doop en de viering van christelijke feestdagen af te schaffen.
- De leden van de doopsgezinde gemeente in Groningen kregen één dag bedenktijd.
- Bij negatieve reactie van de gemeenteleden zouden beide predikanten vertrekken.
- Dit gebeurde ook.
- Na enige tijd verscheen de tweemaal herdrukte afscheidspraak van Straatman.
- De preek en gekozen tekst getuigden niet van een gebrek aan ironie: "Broeders, ik bid u, gij hebt mij geen onrecht gedaan".
- Deze afscheidspraak werd fel bekritiseerd door ds J.P. van der Vegte, predikant te Warga, in de Doopsgezinde Bijdragen van 1868.¹
- Straatman werd journalist en redacteur bij 'Het Noorden'.

- Vanwege zijn radicalisme kreeg hij weinig bijval van de moderne theologen en hij keerde zich uiteindelijk van het christendom af.
- In het tijdschrift *Waarheid in Liefde* werden de gebeurtenissen rond het terugtreden kritisch besproken, en geïnterpreteerd als een gevolg van het toegenomen ongeloof in wonderen.⁶
- In 1879 werd Straatman gemeenteraadslid in Rijswijk en in 1881 wethouder.
- Sam van Houten, mede-redacteur van het tijdschrift *Het Noorden*, die hem ook nog kende uit zijn Groningse tijd, wijdde in *Vragen des Tijds* een necrologie aan hem²

BRONNEN

NAMEN BRONNEN	JG	NR.	DEEL	DG	MD	JAAR	PAG.	AFB.
Mennonite Encyclopedia [gameo]			IV				p. 638-639	
¹ Doopsgezinde Bijdragen [delpher] (over afscheidswoord Straatman door J.P. van der Vegte)						1868	p. 112-132	
² Vragen des Tijds [delpher] (uitgebreide necrologie over / en herinneringen aan Straatman door zijn vriend S. (Sam) van Houten (1837-1930))	1883		I			1883	p. 223-228	
³ Haags Gemeentearchief [wiewaswie]								
⁴ album academicum [uva]								
⁵ groninger archieven [wiewaswie]								
⁶ Waarheid in Liefde [delpher] (artikel: 'Een Christendom zonder wonderen')	1868	3			07-09	1868	p. 565-574	